

aspekata. Raspravlja o političkoj komunikaciji i sloganu kao najidealnijoj formi komunikacije u izbornom marketingu, no izostaju svježi primjeri iz naše svakodnevice. Sličan je i prilog Safeta Tipura »Jezik političkog plakata« koji analizira emocionalnost jezične strukture na političkom plakatu, odstupanje od pravopisne norme i upotrebu pisama na političkom plakatu samo na pojedinačnim primjerima, a izostaje komparativni pristup, no rad je dobro polazište za buduća istraživanja.

Opsežno istraživanje o »Upotrebi slova u dnevnim novinama« obavila je Željka Matulina–Jerak na primjerima bečkog »Kuriera«, splitske »Slobodne Dalmacije« i sarajevskog »Oslobođenja«, a Dojčić Vojvodić također vrlo detaljno proučava »Funkcioniranje sredstava za izražavanje buduće radnje u novinarskom stilu« u četiri dnevnika – zagrebačkom »Vjesniku«, beogradskoj »Politici«, sarajevskom »Oslobođenju« i titogradskoj »Pobjedi«.

Komparativnu analizu napisa o istom događaju u četiri beogradska dnevnika daje Radomir Životić u radu »Jezik i stil novinskih izvještaja«, Marina Katinić–Bakaršić se osvrtje na »Gramatičkostilske gradacione konektore u publicističkom stilu«, a o »Glagolskim oblicima u jeziku novinske reklame« piše Sreto Tanasić. Nekoliko radova odnosi se na obradu pojedinih tema iz bosanskohercegovačkog jezičnog standarda: Senahid Halilović »Osobnosti jezika savremene vjerske štampe u BiH«, Daria Šito »Upotreba sarajevskog supstandarda u mas–medijima«, Nivenka Novaković–Stefanović »Fonološke alternacije u jeziku štampe u Bosni i Hercegovini« te Milivoje Jeftić »Interferencija političkog i lingvističkog entiteta u bosanskohercegovačkoj jezičkoj standardizaciji«.

Valja još spomenuti priloge Johna Foxa »Upotreba informativnosti na TV dnevniku BBC-a«, Sofke Radojčić »Neželjeni efekti metaforizacije iskaza«, Remzije Hadžifendića »Hiperbola u polemici«, Mirjane Popović »Aspekti društvene leksike u jeziku masovnih komunikacija«, Čedomira Rebića »O kognitivnoj komponenti modela i izolovanoj tvrdnji iskaza«, Mevludina Tanovića »Jezik informacije između veličine i vrijednosti« te Marine Ratković »Lingvistička analiza političkog jezika u dokumentima 13. kongresa SKJ«.

Vrijednosti ovog zbornika su brojne – od različitih pristupa i otvorenih tema za buduća istraživanja i slične skupove, do onih upotrebnih. Mnogim novinarima i urednicima radovi mogu biti koristan putokaz za korekcije osobnog jezika i stila, ili pak zamiljivo štivo o teorijskim pogledima na posao koji obavljaju. Interdisciplinarnost razbija monotoniju koju bi zbornik imao da se bavi samo usko lingvističkim problemima koje sugerira naslov.

Adriana Car–Mihec

HRVATSKA PORATNA DJEČJA PRIČA

Dubravka Težak, HRVATSKA PORATNA DJEČJA PRIČA, Školska knjiga, Zagreb, 1991.

Kratko vrijeme nakon svoje prve knjige *Dječji junak u romanu i filmu* (Školske novine, Zagreb, 1990) ove je godine u izdanju Školske knjige iz Zagreba Dubravka Težak objavila svoju najnoviju studiju pod naslovom *Hrvatska poratna dječja priča* u kojoj jasno, razborito i iscrpno proučava specifičnu vrstu hrvatske dječje proze u razdoblju od drugog svjetskog rata do današnjih dana.

U uvodnom dijelu svoje studije Dubravka Težak upozorava na terminološku zbrku koja vlada na području teorije i kritike dječje književnosti pri pokušaju određenja dječje priče kao specifične književne vrste, kao i pri podjeli dječje književnosti na vrste, žanrove i tipove uopće, te postavlja teorijske fundamente na osnovu kojih proučava hrvatsku dječju priču. Pod pojmom priče autorica tako podrazumijeva sve kraće narativne tvorevine među kojima razlikuje tri veće podvrste: bajku, fantastičnu priču i pripovijetku, ističući da je termin *priča* superordinirani pojam u odnosu na sve ostale nazive za kratke prozne vrste. »*Pripovijetki* kao narativnoj tvorevini koja se temelji na prisutnosti realističke motivacije, (suprotstavlja, A.C.) *fantastičnu priču* kao tvorevinu koja se temelji na odsutnosti realističke motivacije.« (str. 12)

Vidljivo je, dakle, da autorica razlikuje dva osnovna smjera razvoja kratkih dječjih

proznih vrsta – realistički i fantastični. Shodno takovoj podjeli prvih su dijelom knjige obuhvaćeni dječji pisci koji, pod utjecajem međuratnih autora kao što su Jagoda Truhelka i Vladimir Nazor, stvaraju u »realističkim okvirima«. U prvim poratnim godinama val snažna realizma – prisutan u Lovrakovim i Pavičićevim djelima – zamijenila je angažirana pripovijetka. Ta su, stilski i tematski vrlo često shematizirana ostvarenja, vrlo brzo – već nakon 1948. godine – prevladana djelima s novim tematskim preokupacijama – i to prije svega autobiografskim (što je i vidljivo kod mladih autora kao što su Anđelka Martić, Zlata Kolarić – Kišur, Zdenka Jušić – Seunik). Kao posebnu skupinu pripovijetki u »realističkom okviru« Dubravka Težak izdvaja animalističku pripovijetku, te nadalje ističe da je u najnovije vrijeme razvoj realističke pripovijetke slijedio moderne puteve razvoja književnosti za odrasle. Koristeći, kao što tvrdi autorica, tzv. »modernističko zanemarivanje fabule i akcije u korist misaonih i lirskih digresija, potiskivanje naracija i dijaloga, izmjenu pripovjedačkog stajališta, kao i korištenje feljtonističkog i reporterskog načina pisanja« (str. 131) suvremeni su dječji pisci – poput Vojina Jelića, Dragutina Horkića, Miroslava Mađera, Zlatka Krilića, Matka Marušića i Tita Bilopavlovića – dezintegrirali realističku dječju pripovijetku.

Upravo na tim pokušajima dezintegracije realističkih dječjih književnih struktura razvila se, kao nasljednica klasične bajke, moderna fantastična dječja priča. Proces raz-

voja hrvatske fantastične priče započinje zbirkom Grigora Viteza *Bajke o glinenoj ptici i druge priče*, dok sedamdesetih godina – s djelima Sunačane Škrinjarić i Nade Iveljić – ta moderna književna vrsta doživljava svoj pravi procvat. U to vrijeme stvaraju Višnja Stahuljak i Blanka Dovjak – Matković – autorice koje svojim pričama »razlomljenih struktura« radikalno prekidaju s tradicijom klasične bajke. Nov sadržaj, jezik i osjećajnost u hrvatsku su priču unijele Marija Barbarić – Fanuko, Dubravka Ugrešić i Truda Stamać. Svojim poetskim minipričama te su spisateljice modernoj dječjoj priči dodale novu dimenziju – naglašenu poetičnost.

Nadalje Dubravka Težak izdvaja i treću – posljednju grupu pisaca (S. Kolar, S. Mihalić, M. Hitrec, Z. Balog, P. Kanižaj, I. Kušan) koji svojim radovima predstavljaju svojevrstan prijelaz između realističkog i fantastičnog pola dječje priče. Djela navedenih autora, kako tvrdi autorica, »nadilaze strogi realizam, ali ne zapadaju u snažne vrtloge fantastike (...) nego se zaustavljaju uglavnom na preuveličavanju i pretjerivanju.« (str. 127)

I na kraju ovog kratkog prikaza *Hrvatske poratne dječje priče* mogli bismo parafrazirati autoričin zaključak, te reći da je ovom uspjelom, kompletnom i reprezentativnom studijom Dubravka Težak, napokon popunila veliku prazninu u proučavanju povijesti i teorije dječje književnosti i u potpunosti izrazila totalitet suvremenih književnih strujanja na području hrvatske dječje priče.